

Valtiovarainministeriö, Kunta- ja aluehallinto-osasto, Lausuntopyyntö VM162:00/2011, 22.11.2012

TERVON KUNNAN LAUSUNTO KUNTARAKENNELAKILUONNOKSESTA (Kunnanhallitus 25.2.2013 § 81)

Uutta kuntarakennelakia ei tarvita. Koska pakkoliitoksia ei tulla tekemään, jo nykyinen kuntajakolaki mahdollistaa selvitysten ja liitosten tekemisen joustavasti ja vapaaehtoisesti. Uuden lain kriteerit rajoittavat vapautta selvityskumppaneiden valinnassa ja ohjaavat epätarkoituksenmukaisiin ratkaisuihin. Mahdollisten liitosselvitysten tulee perustua kuntien vapaaehtoiisiin päätöksiin, omiin lähtökohtiin ja paikallisiin olosuhteisiin ilman kaavamaisesti ohjaavia kriteerejä tai poikkeamislupia. Liitosselvitysten rinnalla yhdenvertaisena vaihtoehtona tulee myös sallia kuntien välisen yhteistyön tiivistäminen.

Käsillä olevassa lakiluonnoksessa esitetyt selvityspäätökset perustuvat kaupunkiseutujen ja niiden kehyskuntien kuntarakenteen ongelmiin. Kaupunkikeskusten ja niiden työssäkäyntialueen ulkopuolella sijaitsevien pienten maaseutukuntien liitosselvitysvastuuta koskien 20 000 asukkaan väestöpohjajavaatimus tulee poistaa. Se johtaa alueellisesti valtavien yksiköiden syntyyn ja heikentää paikallista demokratiaa ja lähipalveluiden saatavuutta. Erityisesti harvaan asutulla seudulla voidaan muodostaa elinvoimaisia kuntia huomattavasti pienemmälläkin väestöpohjalla.

Kuntien kuuleminen lakia säädettäessä on myönteistä. Kuulemisen tulee olla aitoa ja kuntien esittämät mielipiteet on otettava huomioon. Lakiluonnoksessa esitetyt määräajat ovat liian tiukkoja. Kuntien vahvaa itsehallintoa on kunnioitettava. Emme hyväksy pakkoliitoksia.

Vapaaehtoisten kuntaliitosten tukeminen yhdistymisavustuksin on perusteltua. Yhdistymisavustusten saamista ei tule kytkeä 20 000 asukkaan väestöpohjaan eikä siitä haettavaan poikkeukseen eikä myöskään yhdistyvien kuntien määrään. Olennaisinta pienten kuntien monikuntaliitoksissa on ohjata tuki uusien palvelurakenteiden muodostamiseen esimerkiksi siten, että maksetaan ylimääräistä valtionosuutta 200 euroa/asukas/vuosi viiden vuoden ajan. Valtionosuuksien säilyminen vähintään liitosta edeltävällä tasolla tulee varmistaa riittävän siirtymäkauden ajan.

Kuntien kannalta keskeisin tulevaisuuden kysymys on sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisen ja tuottamisvastuun määrittely. Se on kuntarakennemuutostakin tärkeämpää. Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämiseen tarvitaan erilaisia vaihtoehtoja. Sosiaalitoimen, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon integraatio ei voi toteutua vahvaan peruskuntaan perustuvalla mallilla, vaan tarvitaan kuntien yhteisiä, riittävän laajapohjaisia SOTE-alueita.

Pohjois-Savossa esimerkiksi nykyinen sairaanhoitopiiri muodostaa väestöpohjaltaan riittävän laajan alueen SOTE-palveluiden järjestämiseksi. Käytössämme jo nyt oleva malli, jossa sairaanhoitopiirin alainen Kysteri-liikelaitos tuottaa perusterveydenhuollon ja tulevaisuudessa (1.1.2015 alkaen) myös sosiaalitoimen palvelut mahdollistaen SOTE-uudistuksen tavoitteiden toteutumisen. Oleellisinta on varmistaa demokraattisen päätöksenteon ja ohjauksen toteutuminen SOTE-järjestämisorganisaatiossa. Paikallisilla palveluiden tuotantoyksiköillä turvataan tasavertaiset lähipalvelut.

Petteri Ristikangas
kunnanjohtaja

Kaija Tarvainen
hallintojohtaja